

Frighet

ACT

BEREDDA PÅ KRIG
– MEN OCKSÅ FEST
s 7

"KOMPROMISSEN GÖR ATT
MAN BLIR UTHÄRDLIG"
MÖT RELATIONSEXPERTERNA
s 4

STORA TORGETS
MISSFÖRSTÅDDA
MONUMENT
s 15

RELIGIONSFRIHET

Rätten att både välja och att avstå

MALIN PERSSON GIOLITO

Om när lögnen blir lösning

Nu är det vi som gör Kyrknytt

UNDER 2024 är Kyrknytt's redaktör och ansvarige utgivare Cecilia Hardestam tjänstledig. Tillsammans ska vi, Helena och Marie, göra vårt bästa så att Kyrknytt fortsätter att vara en angelägen plats för tankar om livsfrågor och kristen tro.

Tidningen är en gåva från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö. Den kommer som vanligt i din postlåda fyra gånger under året. Du kan också läsa den på nätet, svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt.

Vi är självklart intresserade av dina åsikter. Tipsa oss om sånt du vill läsa. Och dela gärna dina synpunkter om innehållet i det nummer du nu håller i din hand.

Du når oss på: karlstad.kyrknytt@svenskakyrkan.se eller 054-14 14 00

Helena Söderqvist, *redaktör*
Marie Lundström, *ansvarig utgivare*

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan?

Registrera dig på

svenskakyrkan.se/medlem/bli-medlem

Eller ring för hjälp, se kontaktuppgifter nedan.

VILL DU KONTAKTA DIN FÖRSAMLING?

GRAVA:

svenskakyrkan.se/grava

grava.pastorat@svenskakyrkan.se

054-53 62 20

HAMMARÖ:

svenskakyrkan.se/hammaro

hammaro.forsamling@svenskakyrkan.se

054-51 24 00

KARLSTAD:

svenskakyrkan.se/karlstadspastorat

karlstads.pastorat@svenskakyrkan.se

054-14 14 00

läs KYRKNYTT på nätet

svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt

KYRKNYTT

Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5
652 24 Karlstad

kontakt

karlstad.kyrknytt@svenskakyrkan.se
054-14 14 00

redaktör

Helena Söderqvist
ansvarig utgivare
Marie Lundström

redaktionsråd

Louise Albrecht, Andreas Ekängen,
Sabina Larsson och JockPetter
Sönnfors

grafisk form

Maria K-Back, Whiter Shade

tryck

LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

En vacker dag ska vi alla sitta på vad som tidigare hållit oss fångna och betrakta vår nyvunna frihet.

Då gryr sånger om en ny gemenskap ur våra hjärtan.

Bild och text: Hans Kvarnström. Följ Dagdroppar på Instagram eller bloggen universitetskyrkankarlstad.blogspot.com om du vill se fler.

I bland slinker jag in från sidan, ibland går jag hela vägen fram, stannar till vid Ethels blåa matta, tänder ett ljus i domkyrkoträdet, i tacksamhet och i tystnad.

Ingen frågar om jag betalat medlemsavgift, ingen kräver något. Jag får delta om jag vill, om jag kan, om jag orkar.

Men om jag inte tror då, om jag bara tycker att Jesus var en modig och bra förebild, som visade sina värderingar i handling, värderingar som efter 2000 år fortfarande är radikala?

”Kyrkan bär tron”, säger biskop Sören som världens mest självklara sak. Du behöver inte bekänna någonting. Du är fri och du är välkommen.

Vår tid behöver den sortens platser, mer än någonsin, det är min absoluta övertygelse. Där ingen stängs ute och där alla är lika mycket värda.

För mig är frihet en bra början. Hoppas det är det för dig också. ●

Min bästa psalm – vilken är din?

”Vi frihet fick att bo där, gå och komma, att säga »ja« till Gud och säga »nej«. Guds kärlek är som stranden och som gräset, är vind och vidd och ett oändligt hem.”

Psalm 289 av Anders Frostenson

Blir man fri av att förlora något?

Freedom's just another word for nothin' left to lose. Frihet är bara ett annat ord för att ha ingenting kvar att förlora.

DEN DÄR RADEN i sången *Me and Bobby McGee* från 1969, insjungen av bland andra Janis Joplin, har jag funderat lite över.

Stämmer det verkligen? Det är nära till hands att tänka att den som redan förlorat mycket, kanske allt den äger och har, inte har något kvar att förlora. Men är det per definition en fri person? Knappast så. Tänker på alla hemska rapporter från krigets fasor där människor bokstavligen förlorar precis allt – hem, anhöriga och ägodelar – på bara någon minut. Det är verkligen inte frihet.

JAG FÅR VETA ATT DENNA textrad ibland citeras av människor som varit nere på botten och vänt, till exempel ur ett missbruk eller andra destruktiva livssituationer. För det var när de nådde sin totala botten som de äntligen kunde släppa exempelvis drogerna, och det upplevdes som en stor frihet.

Människor som förändrar sin livsstil, från att äga och konsumera många prylar till att göra sig av med dem och leva enklare, brukar också uppge att de har fått ett friare liv.

Ibland händer den omprioriteringen efter att de hamnat i någon form av livskris. Som att ha drabbats av en svår sjukdom eller kanske dragit i nödbromsen efter att nästan ha slitit ut sig med arbete och stress kring att få vardagspusslet att gå ihop.

Plötsligt blir det då lättare att avgöra vad som är viktigt och vilka personer som i slutändan betyder något för en.

VI ALLA LÄNGTAR NOG efter sammanhang där vi kan känna oss lite mera fria. Miljöer där det inte krävs så mycket av oss utan vi får lov att ta av masker och sköldar. Där vi kan få lita på att vi är omtyckta och älskade för de vi är. Och där kan vi nog uppleva att vi har lite mindre att förlora därför att vi redan har vågat visa oss sårbara.

Kyrkan kan för många människor vara en sådan plats. I det här numret av Kyrknytt utforskar vi begreppet frihet på lite olika sätt. ●

Trevlig läsning!
Mame

150 år av internationellt engagemang

UNDER 2024 UPPMÄRKSAMMAR Act Svenska kyrkan 150 år av internationellt engagemang. Alltsedan 1874 har Svenska kyrkan fört en kamp över hela världen för och tillsammans med människor som lever i utsatthet. Då bildades Svenska kyrkans mission som en del av Svenska kyrkan. Lutherhjälpen kom till efter andra världskriget när behoven var skriande i Europa.

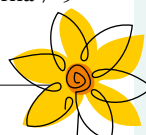
Sedan 2019 är namnet på kyrkans biståndsorganisation Act Svenska kyrkan och på sidorna 7-9 kan du läsa mer om hur insamlingsarbetet går till här hos oss. ●

Förlåtelse – vägen ut ur missbruk

GÅR DET ATT FÖRLÅTA – sig själv och en förälder som dricker varje dag? Lilian Hamsch och hennes son Patric pratar om alkoholism, medberoende, arv och vägen ut ur missbruket.

De kommer till Molkoms folkhögskola tisdag 14 maj kl 18 ●

Föreläsningen är ett Nära livet-arrangemang av Svenska kyrkan, Sensus, Molkoms folkhögskola och Vi unga i Molkom.

Loppis i Grava

VILL DU KÖPA eller sälja leksaker, sportartiklar och kläder som passar barn och unga?

Lördag 6 april kl 9.30–12.00 är det loppis i Grava församlingshem i Skåre.

Säljplats bokas genom catrin.mattsson@svenskakyrkan.se

Mer information om loppisen finns på svenskakyrkan.se/grava eller på sociala medier.

Meditera i Domkyrkan

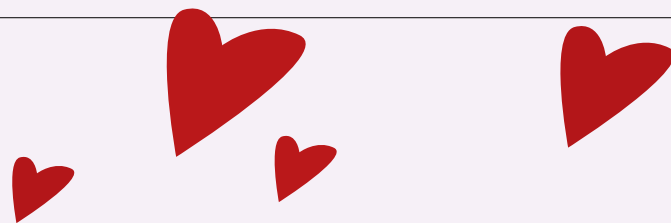
LÄNGTAR DU efter en stunds stillhet i det väldiga flödet av information, åsikter, analyser och bilder? Då kan du slå dig ner och meditera i Karlstads domkyrka på torsdagskvällen kl 19–20.

Första gången är det bra att även komma på introduktionen kl 18.30 ●

En hållbar relation och sunda kompromisser – hur gör man? Att dela sin frihet med en annan människa kan låta enkelt när man är kär men hur får man det att funka på lång sikt?

Kyrknytt förde samman illustratören Louise "Hej hej vardag" Winblad och tv-sexologen Kalle Norwald för ett samtal om kärleksrelationer.

Så håller förhållandet – experternas kärlekstips: "Okej att det känns ovan"

Text: Elma Pasalic | Bild: Jessica Segerberg

– **LEVER MAN TILLSAMMANS** med någon kan man inte bestämma allt själv, det går inte. Kompromissen gör att man bli uthärdlig för andra, säger Louise Edlund Winblad, illustratör och författare som många känner igen under namnet *Hej hej vardag*. Med träffsäkra serier fångar hon skickligt vardagen i familjen och skapar en stark känsla av igenkänning.

– Att kunna kompromissa i en relation är ett måste. Vi kompromissar hela tiden, både av praktiska skäl och av omtanke, bekräftar sexologen Kalle Norwald som guidar nygifta par i dejtingserien *Gifta vid första ögonkastet*.

Att leva nära en annan människa är svårt. Det

finns mycket som påverkar våra föreställningar om hur en relation bör vara, och det är inte alltid så lätt att veta vad man egentligen vill ha eller längtar efter.

– Relationer kräver mycket mod. Men de kräver också att du tar ansvar för dig själv, dina känslor och dina behov. Ingen kan läsa dina tankar och det gäller oavsett hur länge man har varit tillsammans. Därför behöver vi hitta sätt att förmedla det vi känner till vår partner, säger Kalle.

Kompromisser är ett självklart sätt för att hitta lösningar. Motsatsen till det är dominans eller osund maktutövning där syftet är att få sin vilja igenom på bekostnad av någon annan. I

välmående relationer råder en sorts balans och kompromissandet sker nästintill per automatik.

– När relationen funkar går det att ångra sig, fatta nya beslut och omförhandla kompromisser. Oftast har vi rätt bra koll på våra grundläggande gränser. De flesta vet till exempel vilken relationsform de vill leva i. Men många saker vet vi faktiskt inte förrän efteråt, säger Kalle.

– Det är få beslut som är eviga och man får faktiskt backa, förutsatt att man lever i en relation där det accepteras och landar på ett bra sätt. För mig handlar det så mycket om en ömsesidig respekt och att man vill varandra väl, tycker Louise.

Men om det bara är en person som kom-

Av Louise Edlund Winblad

promissar hela tiden, då är det inte längre en kompromiss. Då är det ett uttryck för en obalans. Och det är först när vi upplever att det finns en skevhet som vi börjar syna kompromisserna, menar Kalle. I de situationerna blir det dock väldigt lätt att bara se sina egna uppostringar. Och om vi förväntar oss total rättvisa och en fullständigt jämställd relation kommer vi att bli besvikna.

– I en relation är det alltid någon som kompromissar lite mer. Det är över tid som det ska kännas schysst, för båda. Vissa perioder i livet kräver fler kompromisser än andra, poängterar Kalle.

– Det är just under småbarnsåren som jag har upplevt att kampen om den egna friheten blir så hård. Och jag har så lätt att hamna i ett martyrskap där jag känner att det bara är jag som är bjussig och generös, som ger utan att det efterfrågas. Sen får jag en känsla att jag inte får någonting tillbaka utan måste be om det, berättar Louise.

– Och den känslan kan ju absolut vara korrekt, utan att för den skull vara sann. En lösning skulle kunna vara att rent praktiskt räkna antal tillfällen man fick göra precis det man önskade. Är det skevt går det att rätta till. Men det går inte att säga; ”nu har jag kompromissat åtta gånger och du fyra, därför är de kommande fyra kompromisserna mina”. Så funkade inte relationer.

Kalle är tydlig, men det finns bot när man

har fastnat – att prata. Med varandra i första hand, men ibland också spegla sig i andra.

HAR MAN TAPPAT BORT varandra under de år man har levt sida vid sida, kan det kännas obekvämt att säga vad man behöver. Man kan också känna en stor oro för hur ens behov kommer att tas emot. Har man dessutom erfarenheter av att personen man lever med blir sur eller missusam, är steget ännu längre.

– Jag kan känna att jag många gånger på egen hand begränsar mitt handlingsutrymme. Jag har först en påhittad konflikt med min man i mitt huvud och till slut orkar jag inte ens fråga om jag kan åka i väg med kompisar, säger Louise.

– Och bara för att din partner blir sur, betyder inte det per automatik att ditt behov är orimligt. Eller ens att personen tycker att du ska avstå. Många av oss behöver öva på att acceptera att våra behov påverkar andras känslor, förklarar Kalle.

DET FINNS JU SÅ KLART RELATIONER där den ena aldrig får sin vilja igenom. Då handlar det inte längre om kompromisser utan om orimliga krav på anpassning. I de mest ohälsosamma varianterna är det en maktutövning som begränsar den andres livsutrymme.

”Fortsätt dejta! Prioritera att göra saker tillsammans.”

– Psykiskt och fysiskt våld är aldrig okej, det är aldrig så vi kompromissar. Lever man i en dysfunktionell relation där våld förekommer behöver man annan typ av hjälp, understryker Kalle.

NÄR MAN GÅR IN i en relation går man också med på att ge upp en del av sin frihet, eller kanske snarare dela den med en annan människa. Att känna sig fri tillsammans med sin partner kräver arbete.

– För mig handlar frihet i relation om att man alltid kan bryta. Självklart innebär ett avslut en massa olika konsekvenser, men känslan av att kunna lämna en relation på ett tryggt sätt skapar en känsla av att vara fri, säger Kalle.

– Handlar frihet om att kunna göra som man vill, när man vill det? frågar Louise.

– Det är ju väldigt individuellt, men i stunden kan det absolut kännas så. Ett sätt att komma åt det kan vara att schemalägga egentid. Det blir på ett sätt en styrd frihet, men likväl är man då fri att göra det man vill. Schema är kanske inte så kul, men planering kan skapa små andningshål om man känner sig instängd i ett relationellt ekorrhjul, säger Kalle.

BÅDE PERSONER OCH RELATIONER förändras över tid, och tur är väl det. Vi lär oss tillsammans genom åren, men trots det är det lätt att hamna i parallella liv. Och visst kan man förebygga att kompromissa bort sig själv i en lång relation. För att lyckas behöver båda parter investera tid och engagemang, menar Kalle.

– Fortsätta dejta! Prioritera att göra saker tillsammans och hitta små ceremonier som stärker gemenskapen. Min man och jag äter glass ihop. I början när vi träffades åt vi mycket Pärönsplit, så glass har blivit en symbol för vårt relationsarbete, berättar han.

– Men om man inte orkar vara med sin kille? Ibland är jag hellre med en kompis. Det betyder inte att jag inte älskar min man, men att jag behöver ha roligt på annat håll. För mig handlar det också om att ta plats, ett sätt att hålla i mig själv i en vardag som snurrar fort, säger Louise.

– Det kan absolut kännas stelt att gå från familjelogistik till dejt, då får man öva. Det är okej att det känns ovant, tycker Kalle.

IBLAND TAR RELATIONER också slut. Men att veta när det är dags att lämna är inte alltid så lätt. Att göra slut kan vara jättesvårt, särskilt om man fortfarande tycker om sin partner.

– Det finns inga enkla svar men generellt ska man göra slut när minuslistan är längre än pluslistan, över tid. Men här vill jag verkligen betona att både människor och relationer har dåliga faser. Det är livet som styr hur bra vi mår. Under en jobbig period i livet är man sällan sitt bästa jag och man straffar lätt den som är närmast, säger Kalle.

– Ibland kan man få intrycket att alla är ihop med sin bästa vän och har det så härligt hela tiden. För mig finns en stor tröst i att veta att min man inte kan vara svaret på alla mina behov, det är orimligt att förvänta sig det av en människa. Jag behöver göra olika saker med olika personer, och det är okej, säger Louise. ●

Då ska ni söka stöd

Många väntar alldeles för länge när det börjar skava. Kanske av rädsla, av skuld, av ouppmärksamhet – eller helt enkelt för att de inte vet vart man kan vända sig.

KYRKANS FAMILJERÅDGIVNING ÄR TILL för alla som på något sätt upplever svårigheter i sina nära relationer. Rådgivningen bygger på samtal. Syftet är att öka förståelse och finna vägar till förändring. Här jobbar familjerådgivarna Hanna Fallbråten-Bergh och Helen Karlsson. I lokalerna på Västra kyrkogatan i centrala Karlstad tar de emot par, familjer och enskilda.

När är det dags för familjerådgivning?

– Många väntar länge innan de söker hjälp. De har kanske kämpat på olika sätt för att komma åt det som skaver, men inte lyckats. Vi förstår verkligen om det känns jobbigt att höra av sig, men vi är vana att prata om svåra frågor och finns här för att hjälpa, så våga sök till oss tidigare.

Hur vet man när man behöver söka stöd?

– Det är en svår fråga men oftast känner man på sig när det är dags. Några exempel är att man har slutat prata med varandra, att man bråkar mycket eller om ansvarsfördelningen hemma inte fungerar. Man behöver inte vara i en kris för att söka stöd hos oss, det räcker att man inte är nöjd i sin relation och vill få till en förändring.

Hur går det till när man söker hjälp?

– Man kan ringa eller skicka ett mejl. Vi bokar en tid för ett första samtal och då bestämmer vi hur vi går vidare. När vi ses får man beskriva sin situation och sätta ord på vilket stöd man behöver. Tillsammans gör vi upp en plan för kontakten och denna kan se olika ut, beroende på behov. Vissa behöver ett samtal, andra flera. Det finns inget facit och vi utvärderar längs vägen. ●

Hanna Fallbråten-Bergh och Helen Karlsson, kyrkans familjerådgivare i Karlstad.

Eldsjälarna med hjärta för Ukraina

Mitt i krig och katastrofer försöker människor leva så vanliga liv som möjligt.

– Det är det vi stöttar, säger Coleen Heemskerk, humanitär chef för Act Svenska kyrkan, när hon berättar om biståndsorganisationens arbete för kyrkligt anställda och volontärer från Karlstad och Hammarö.

Text: Annika Lindqvist | Foto: Joakim Lagercrantz

Mötet med Coleen Heemskerck arrangerades av Internationella gruppen i Karlstads pastorat, där ett tiotal personer ingår.

Gruppen stöttar Svenska kyrkans arbete i utlandet och Act Svenska kyrkan.

interkvällen är mörk och bistert kall. Det finns inte mycket ljus i världen heller. Kriget mellan Israel och Hamas leder till ofattbart lidande, Ryssland har bedrivit sitt fullskaliga krig mot Ukraina i två år och i Sverige pågår allvarliga diskussioner om hur vi själva bör tänka.

– Vi uppmanas vara beredda på krig, men vi bör samtidigt vara beredda på fred, och fest. Att fira mässa är ett tillfälle till fest, säger prästen Åsa Bergsten innan hon bjuder in till nattvard i Domkyrkan.

Före mässan serverades borsjtj och traditionellt ukrainskt brytbröd i församlingshemmet.

COLEEN HEEMSKERK samtalar med Elisabeth Osbeck Anderson och Katrina Haster. De är båda med i Globala gruppen i Hammarö församling. I många år har de bakat bröd, gjort påskris, sålt choklad, teer, kryddor och andra rättvisemärkta fairtrade-produkter, och på andra sätt samlat in pengar till kyrkans biståndsarbete.

Gruppen träffas en gång i månaden för att planera sina aktiviteter.

– Man lär sig mycket om världen, och det känns bra att få hjälpa andra. Om vi allihop hjälps åt så gör det ju skillnad i slutändan, säger Katrina.

De har länge varit engagerade i fairtrade.

– Det är jätteviktigt. De som odlar och producerar ska ha rättvisa villkor och kunna låta barnen gå i skolan.

Att stötta utbildning, en klassisk väg till frihet, är okomplicerat. Krångligare blir det med inställningen till vapen och våld, när Ukraina desperat slåss för sin överlevnad.

– Frihet och krig. Det är totalrock mellan de begreppen. Och det här med att Sverige ska skicka vapen... även om jag förstår att det är nödvändigt är det så dubbelt, säger Elisabeth, och lägger till:

– Jag tycker det är så fascinerande att människor i Ukraina verkar vara fantastiska på att leva sina liv. De sitter ute på caféer och livet verkar pågå ungefär som vanligt. Jag tror inte det skulle vara likadant i Sverige.

Coleen håller inte med.

– Det var så på Haiti efter den stora jordbävningen och överallt annars. Folk försöker få till en vardag, oavsett vad som händer runt omkring dem.

När hon sedan visar bilder från en resa till Ukraina som hon gjorde i höstas, är det inte de vanliga nyhetsbilderna med soldater och sönderbombade hus, det är bilder på kvinnor och barn där några befinner sig i Polen och några i västra Ukraina i tillfälliga boenden.

PENGARNA SOM Act Svenska kyrkan skickar till Ukraina går inte till vapen. De går bland annat till att bygga bombskydd som möjliggör aktiviteter för barn i säkra lokaler och att anställa en psykolog som behandlar barn med trauman. Men också till mer all dagliga saker.

– En av kvinnorna är fotograf, vår samarbetspartner fixade en kamera åt henne. Samarbetspartnern ordnade språkkurser för de vuxna och såg till att ett barn kunde fortsätta ta karatelektioner, ordnade ett läger där polska och ukrainska barn kunde träffas och såg till att barnen fick lära sig första hjälpen.

– Tillsammans med vår samarbetspartner på plats utvecklar vi verksamheten utifrån vad flyktingarna vill ha. Det är helt centralt att människor får vara delaktiga i beslut som påverkar deras liv.

Det är långtifrån alltid fallet med internationellt bistånd, som ibland utformas mer efter vad givaren vill ge än efter vad mottagaren behöver och har möjlighet att ta emot.

Coleen berättar också om omfattande kontroller för att säkerställa att de insamlade pengarna verkligen når fram.

Kyrkokollekt är en viktig inkomstkälla. En annan helt avgörande källa är försäljning och insamling, sådant som Elisabeth, Katrina och andra volontärer gör.

– Tack för det ni gör! Ni ska känna er stolta över att ni bidrar med så mycket, säger Coleen.

EFTERÅT SITTER HON kvar och pratar en stund, om den starka stridsvilja hon mötte, och övertygelsen att Ukraina måste vinna.

– De sa: "Vi gör det för demokrati och frihet, vi gör det för er också."

– Men samtidigt berättade en kvinna om sin son som ville avbryta sina universitetsstudier för att bli soldat. Fast försvarsmakten tog inte emot honom utan ville att han skulle fortsätta plugga, "för vi måste ha utbildade människor som kan bygga upp landet igen när det blir fred." ●

Så mycket samlades in

Under 2023 samlade Act Svenska kyrkan in 221 miljoner kronor.

Drygt 1 miljon av dessa samlades in i Karlstads pastorat, cirka 235 000 kronor i Hammarö församling och 138 000 kronor i Grava församling.

Så jobbar Act Svenska kyrkan

Act betyder agera, och är samtidigt en förkortning av Action by Churches together.

- 146 kyrkor och kyrkliga organisationer i 127 länder är medlemmar i Act-alliansen.
- Biståndsorganisationen levererar hjälp vid akuta katastrofer, bedriver påverkansarbete och driver också långsiktiga utvecklingsprojekt.
- Bland de pågående projekten finns byutveckling och skolgång i Egypten, krisförebyggande klimatarbete i Etiopien, mobila hälsokliniker i Palestina och grupper mot könsrelaterat våld i Indien.

Det händer i påsk

Dansa på annandagen

”Din ljusa skugga”

EN DANSMÄSSA är en gudstjänst där alla deltagare dansar tillsammans med enkla steg.

I Domkyrkan den 1 april, annandag påsk, kan du vara med och dansa genom mörkret mot ljuset och uppståndelsen.

Gudstjänst med små & stora

UNDER HELA PÅSKHELGEN finns många små & stora-gudstjänster i Karlstads pastorat.

Det brukar vara mycket sång och musik, ibland drama eller besök. Gudstjänsten är lite kortare än vanligt och riktar sig till både barn och vuxna.

PALMSÖNDAG 24/3

- 10.00** Dopfestgudstjänst med **små & stora**, tårta och pyssel, Västerstrandskyrkan.
- 11.00** Doplovsgudstjänst för **små & stora**, Alsters kyrka.
- 11.00** Högmässa, sänds även digitalt, Domkyrkan.
- 11.00** Gudstjänst med **små & stora**, Lejonkören, Grava kyrka.
- 11.00** Gudstjänst med **små & stora**, Miniorkören och Juniorkören, försäljning av Globala gruppen till förmån för Act Svenska kyrkan, Hammarö kyrka.
- 11.00** Hoppets mässa, medverkan av Hoppets gäng, Norrstrandskyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, Östra Fågelviks kyrka.
- 16.00** Gudstjänst, försäljning av Globala gruppen till förmån för Act Svenska kyrkan, Skoghalls kyrka.
- 17.00** Gudstjänst, Kronoparkskyrkan.
- 18.00** Sinnesrogudstjänst, Norrstrandskyrkan.

ANDAKTER I PASSIONSTID

- Måndag 25/3**
- 10.00** Equmeniakyrkan, Molkom.
- 18.00** Domkyrkan.
- 18.00** Västerstrandskyrkan.
- Tisdag 26/3**
- 10.00** Equmeniakyrkan, Molkom.
- 18.00** Domkyrkan.
- 18.00** Västerstrandskyrkan.
- 18.30** Mariagården, Skattkärr.
- Onsdag 27/3**
- 10.00** Equmeniakyrkan, Molkom.
- 18.00** Domkyrkan.
- 18.00** Västerstrandskyrkan.
- 18.30** Väse kyrka.

SKÄRTORS DAG 28/3

- 10.30** Mässa, Solsångarna, Åsbacka vårdboende, Molkom.
- 11.45** Klockspel och lunchmusik, Domkyrkan.
- 13.00** Mässa, Källans serviceboende, Skåre.

- 18.00** Mässa, Anna Andersson Blomqvist sång, Alsters kyrka.
- 18.00** "Måltiden", mässa med **små & stora**, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.
- 18.00** Mässa, Grava kyrka.
- 18.00** Mässa, Hammarö kyrka.
- 18.00** Mässa, Domkyrkan.
- 18.00** Mässa, Norrstrandskyrkan.
- 18.00** Mässa, ungdomskör eller solist, Västerstrandskyrkan.
- 18.00** Mässa, Le Petit Coeur, Vikenkyrkan.
- 19.00** Mässa, Kronokören, Tove Fjällborg cello, Kronoparkskyrkan.
- 19.00** Mässa, Östra Fågelviks kyrka.
- 20.00** Mässa, Anna Andersson Blomqvist sång, Nyeds kyrka.

LÅNGFREDAG 29/3

- 10.00** "Korset", gudstjänst med **små & stora**, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.

- 11.00** Högmässa, Domkyrkan.
- 11.00** Gudstjänst, Anna Andersson Blomqvist och Åsa Albing sång, Emma Samuelsson cello, herrar ur Grafva kyrkokör, Grava kyrka.
- 11.00** Gudstjänst, Tove Fjällborg cello, Hammarö kyrka.
- 11.00** Gudstjänst, Norrstrandskyrkan.
- 15.00** Gudstjänst, Alsters kyrkokör, Alsters kyrka.
- 15.00** "Vid korset", Domkyrkan.
- 15.00** Taizégudstjänst, Kronoparkskyrkan.
- 15.00** "Jesu sju ord på korset", musikgudstjänst, Väse kyrka.
- 18.00** Gudstjänst, instrumental musik, Västerstrandskyrkan.

PÅSKAFTON 30/3

- 23.30** Påsknattsmässa, Domkyrkan.

Nyfiken på...

Påskan

Torsdag 28/3 16.00 Domkyrkan

Vad hände egentligen under påskveckan? Vi upptäcker påskan med hjälp av kyrkorummet.

Domkyrkans utemiljö

Torsdag 4/4 16.00 Domkyrkan

En vandring i Domkyrkans historia och de stenar och konstverk som finns runt omkring den.

Guidning vid Metakapellet

TEMA: BIBLISKA CITAT OCH VERSER

Visning av Metakapellet med efterföljande kyrkogårdsvandring.

NÄR & VAR: Torsdag 11 april kl 16.00, Västra kyrkogården

TEMA: KYRKO GÅRDARNAS RIDDARE

Visning av Metakapellet med efterföljande vandring på temat riddare.

NÄR & VAR: Torsdag 25 april kl 16.00, Västra kyrkogården

INFO: sandra.albertus@svenskakyrkan.se eller 054-14 19 60

PÅSKDAGEN 31/3

10.00 Gudstjänst med **små & stora**, Krokajo och Kroppkör sjunger, kyrkfika, Barnens katedral/Kroppkärrskyrkan.

10.00 Gudstjänst, kören Västanvinden, enklare påsklunch efteråt. Anm: Anders Holz 076-66 14 86 senast 25/3, Västerstrandskyrkan.

11.00 Mässa, sänds även digitalt, Domkyrkan.

11.00 Högmässa, Grafva kyrkokör. Grava kyrka.

11.00 Mässa, Nova Cantica, Rebecka Hugne trumpet, Johnny Larsson orgel, Hammarö kyrka.

11.00 Mässa med festligt fika efteråt, Norrstrandskyrkan.

11.00 Gudstjänst, Nyeds kyrka.

11.00 Högmässa, VÅSingErs, Väse kyrka.

15.00 Gudstjänst, Alsters kyrkokör, Alsters kyrka.

15.00 Gudstjänst, Fågelvikskören, Östra Fågelviks kyrka.

17.00 Gudstjänst, musik med Erik Wahlström och Anna-Karin Nilsson, Kronoparkskyrkan.

ANNANDAG PÅSK 1/4

10.00 Morgonbön och brunch, Vikenkyrkan.

11.00 Högmässa, Vox Humana sång, kyrklunch i församlingshemmet efteråt, Skoghalls kyrka.

11.00 Gudstjänst, Älvsbacka kyrka.

13.00 Gudstjänst, Källans serviceboende, Skåre.

14.00 Messu - mässa på finska, Före mässan serveras kyrklunch, Skoghalls kyrka.

16.00 Dansmässa "Din ljusa skugga", gudstjänst där vi alla dansar tillsammans med enkla steg, Domkyrkan.

18.00 Emmausmässa, Västerstrandskyrkan.

Rövardoldisen som följde Jesus till paradiset

Påskens berättelser innehåller många teman som vi alla möter i livet – svek, sorg, övergivenhet, förtvivlan. Men också mitt i allt, hopp.

Text: Cristoffer Forssander

Döden på korset präglar långfredagens text. Jesus är i centrum, men det finns också en annan viktig person, alldeles intill på korset vid sidan av honom.

Det handlar om rövarena som korsfästes tillsammans med Jesus. Lukas berättar att den ena hånar Jesus, medan den andre säger: "Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike". Jesus svarar: "Jag säger dig. I dag skall du vara med mig i paradiset".

DET VAR ALLTSÅ EN TJUV som gick in i paradiset i samma stund som Jesus, genom att bara tro på de ord som gavs till honom. Ord om ljus och hopp i det mörkaste av mörker.

Mannen vid sidan av Jesus hade inget mer att erbjuda än sin tro på att Jesus var den han sa att han var. I berättelsen om rövaren finns inget dop, ingen nattvard, ingen konfirmation, inga tända ljus, inget andligt uppvaknande, inga kyrkklockor eller någon god livsgärning. Jesus tog inte bort hans smärta, helade inte hans kropp och sår eller stod upp mot hans bödlar.

Bara en naken döende man på ett kors, som inte ens kunde knäppa sina händer för att be. Tjuven och Jesus, smärtan och lidandet, från livet mot döden och vidare genom tron mot evigheten.

LÅNGFREDAGENS TEXT om sorg och död innehåller samtidigt så oändligt mycket hopp. I berättelsen om rövaren vill Lukas påminna oss alla om att det aldrig någonsin är för sent. Det finns alltid hopp.

Ty så älskade Gud världen att han gav sin ende son, för att dem som tror på honom inte ska gå under utan ha evigt liv. Detta är evangeliet – som betyder det glada budskapet. Det är så otroligt komplext, men samtidigt så enkelt. ●

Christoffer Forssander, präst vid Karlstads universitet

Vad är frihet för dig?

NAMN: Pierre Marie Nangui
ÅLDER: 38
BOR: Kronoparken
YRKE: Städare
– Frihet för mig är att leva ett bra liv tillsammans med min familj. Att ha ett jobb att gå till varje dag och att alla jag älskar är friska och mår bra.

NAMN: Waranya Gustavsson
ÅLDER: 27
BOR: Skattkärr
YRKE: Civilekonom
– Att kunna göra det jag vill och känna mig trygg när jag gör det. Att få uttrycka mina känslor och tankar fritt, att ha yttrandefrihet.

NAMN: Tommy Klavhed
ÅLDER: 57
BOR: Lorensberg
YRKE: Busschaufför
– Det är så mycket måsten i livet och samhället i dag, så frihet för mig är att ha egentid. Att kunna göra vad jag vill utan att behöva ta hänsyn till andra.

NAMN: Sanna Edman
ÅLDER: 40
BOR: Inre hamn
YRKE: Administratör
– Frihet ligger i mitt sinne och mina känslor. Det handlar om att kunna vara en egen källa för glädje, kärlek och hälsa. Men även veta att de jag älskar mår bra och att få vara mig själv.

NAMN: Mio Johansson
ÅLDER: 21
BOR: Skoghäll
YRKE: Student
– Tiden när jag är ledig efter en tenta. Då jag hinner med mina intressen och låter stressen efter intensivt pluggande rinna bort utan att få dåligt samvete för att jag tar en paus i plugget.

BONUS PÅ WEBBEN! Vad är frihet? Lena Halldenius, professor i mänskliga rättigheter och docent i praktisk filosofi har ägnat mycket tid åt att studera frihetsbegreppet. På svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt kan du läsa vad hon kommit fram till.

NAMN: Malin Persson Giolito
ÅLDER: 54 år
BOR: I Bryssel
FAMILJ: Man och tre döttrar i åldrarna 23, 21, 17
GÖR: Författare och jurist
AKTUELL MED: Novellsamlingen "Motiv"

Sanningens kraft och brottslighetens mörker. Malin Persson Giolito djupdyker i mänskliga motiv. – Vi vet att sanningen gör något med oss, att den leder till frihet, säger hon.

Därför väljer vi lögnen som lösning

Text: Kristina Lindh

Frihet. Sanning. Lögn. Stora frågor, existentiellt och moraliskt. Inga ämnen man kastar sig in i bara sådär. Om man inte heter Malin Persson Giolito.

Hon är juristen som blev författare och programledare för *Allvarligt talat* i Sveriges Radio. I alla rollerna är livsfrågorna närvarande.

Dessutom har hon koll på Bibeln, en outsinlig källa för den som vill förstå vad människan brottats med sedan årtusenden.

– I många av mina böcker återkommer jag till de kristna berättelserna trots att jag inte själv räknar mig som kristen. Jag är väldigt upptagen av vilka historier vi berättat för varandra.

SEDAN MÅNGA ÅR bor hon med sin familj i Bryssel. Vid sidan om författarskapet arbetar Malin på EU-kommissionen. En ny bok är just färdigställd, denna gång novellsamlingen *Motiv* med tio berättelser om personer som av ena eller andra skälet hamnar i situationer som möjligen skulle kunna betraktas som kriminella.

En av novellerna handlar om Anders. En nytexaminerad polis som för några korta sekunder gör avsteg från sin gängse pliktrogenhet, vilket startar en förödande händelsekedja vars orsak och förlopp han inte kan erkänna. Istället snärjer han in sig i lögnen.

– Jag har tänkt på det där bibelordet, ”Sanningen ska göra er fria”. Anders lögn handlar om att skydda sig själv. Om han inte kan få ihop det som hänt med bilden han har av vilken sorts människa han är, skulle han nog inte kunna leva med sig själv.

Även om de flesta av oss inte är lika regelstyrda som Anders har vi fått lära oss att man ska göra rätt för sig, konstaterar Malin. När vi bryter mot det, eller mot andra normer för hur en god människa ska bete sig, ligger lögnen där som en lösning.

Samtidigt lever tron på den absoluta sanningen och på att den ska kunna leda till frihet, menar Malin. När den livstidsdömde ansöker om tidsbestämt straff lägger domstolen vikt vid om personen kommit till insikt om vad hen faktiskt gjort sig skyldig till.

Bibelordet om sanningen som befriar blir då så konkret det kan bli.

– Vi har alla en uppfattning om att det finns ett värde i att komma till insikt och ro med vad som faktiskt hände. Inte bara för oss själva men också för dem som lögnen eller sveket har drabbat.

Därför hänger friheten samman med förlåtelse, säger Malin. Att göra fel ingår i premissen för att vara människa. För att vi ska kunna leva tillsammans och erkänna våra misstag i stort och smått, behöver vi förmågan att förlåta.

Har du själv upplevt att sanningen befriar?

– Ja, vid tillfällen då någon som jag känt mig sviken av kunnat säga just det: ”Jag svek dig, förlåt”. Eller då jag själv sagt det till någon som står mig nära. Erkännandet gör att man hittar en gemensam sanning i relationen.

I DECKARLITTERATUREN och rättskipningen finns en alldeles särskilt befriande sanning: De efterlevandes upprättelse. För de närstående skull är det oftast avgörande att ett brott blir löst, konstaterar Malin. Först då kan de känna att världen sett vad som hänt deras barn eller vän.

– Den typen av sanning har jag gudskelov inte behövt önska för egen del. Men vi kan alla relatera till den. Det är därför deckare är så otroligt populära, i synnerhet bland människor som inte utsatts för grov brottslighet. Känslan av att vara värd upprättelse ligger djupt förankrad i människan. Vi vet att sanningen gör något med oss, att den leder till frihet. ●

BONUS PÅ WEBBEN ! På webben finns en längre version av intervjun med Malin Persson Giolito.

”Inte konstigt att folk blir rädda”

Religionsfrihet innefattar rätten att välja sin religion och rätten att slippa ha någon alls.

– I Sverige tolkas begreppet oftast som en frihet från religion, konstaterar religionsvetare Kristian Niemi. *Text: Annika Lindqvist*

Den svenska majoritetsbefolkningen ser sig i stor utsträckning som icke-religiös. – Jag tror att många som till exempel tänder ljus på sina släktingars gravar på allhelgona inte tänker på det som en religiös handling utan skulle kalla det kulturellt eller något ditåt, men för en religionsvetare är det självklart religiöst, det går ju inte att förstå på annat sätt, säger Kristian Niemi, religionsvetare vid Karlstads universitet.

Domkyrkokaplan Anna Bohlin håller med om att svenskar sällan inser hur stor plats kristendomen tar i samhället.

– De flesta går i kyrkan bara på bröllop, dop och begravningar och kanske på midnattsmässa, men när de gör det så tycker de att det är otroligt fint. Jag tror att många känner sig hemma där.

DET ÄR OCKSÅ TILL KYRKAN som många går för att tända ljus om de drabbas av en privat sorg. Eller när det händer något stort och skrämmande.

– Senast vi samlades i Domkyrkan av den anledningen var när vi bjöd in till ekumenisk fredsbön efter att kriget på Gaza hade trappats upp.

Ändå finns en utbredd uppfattning att religion är något förlegat eller åtminstone privat, och misstänksamheten mot religiösa yttringar är stor.

Framförallt gäller det islam. Återkommande görs undersökningar om hur svenskar ställer sig till olika frågor.

– I Mångfaldsbarometern 2022 svarar 55 procent ja på frågan om det finns någon religion som står i kollision med mänskliga rättigheter. Majoriteten av dem som svarar så tycker att problemet är islam, säger Kristian Niemi.

Han finner det uppseendeväckande att så många betraktar en religion som oförenlig med mänskliga rättigheter och tror att mediernas rapportering är en del av förklaringen.

– När det handlar om islam i nyheterna är det i samband med våld, terror och kvinnoförtryck, det är inte konstigt att folk blir rädda.

SVERIGEDEMOKRATERNAS partiledare sade i höstas att partiet vill ha ett omedelbart stopp för byggandet av moskéer i Sverige och att symboler som minareter, kupoler och halvmånar helt borde tas bort, och han tryckte på den delen av religionsfrihet som innebär rätten att slippa religion. I Karlstad har protesterna varit starka mot den moské som hade diskuterats i mer än femton år innan bygget på Rud påbörjades förra våren.

Anna Bohlin tycker att det är bra att moskébygget är igång.

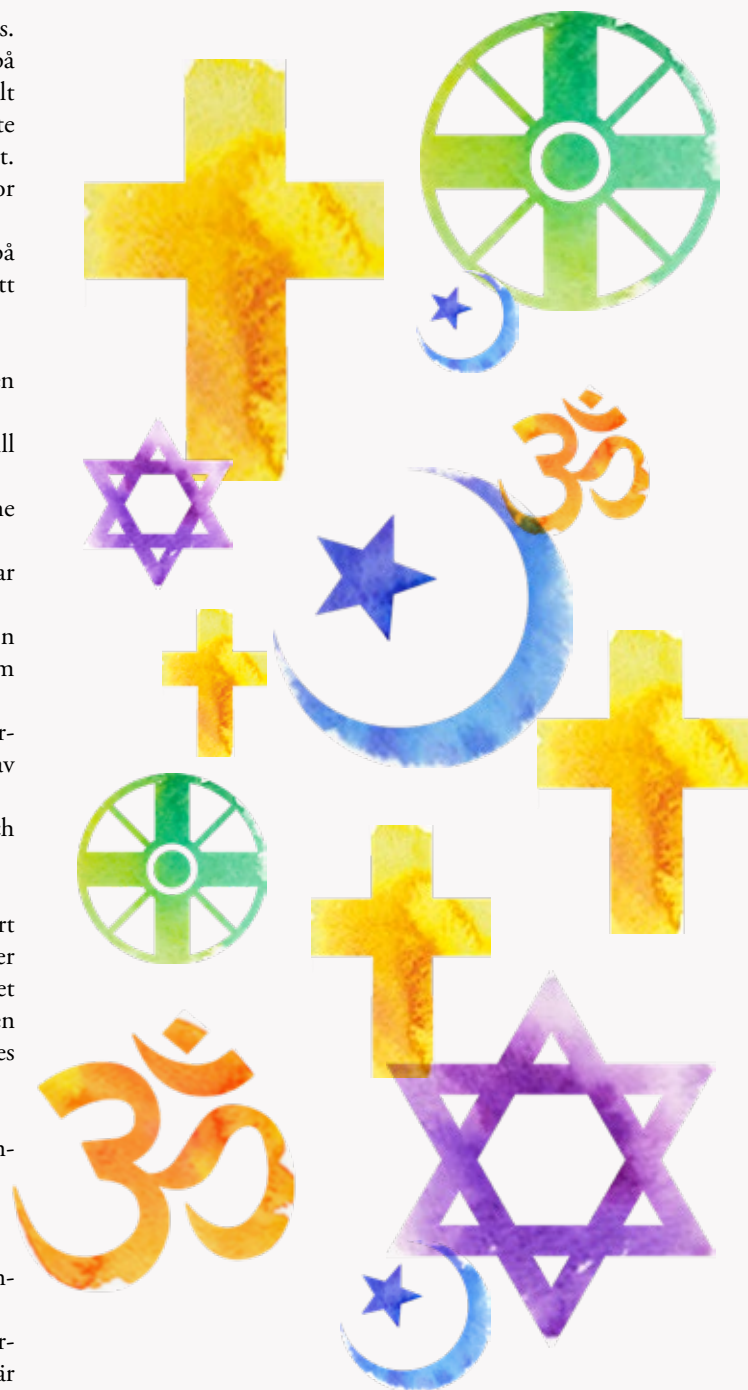
– Muslimerna är ganska många i Karlstad. Det är lika viktigt för dem att ha någonstans att samlas som det är för oss kristna.

Religionsfrihet är för henne att acceptera andra människors tro.

– Är du buddist eller muslim och är lycklig i det så är det bra.

Tidigare jobbade hon i Kronoparkskyrkan och mötte i den utåtriktade verksamheten många människor med andra religioner.

– Jag tänker att grunden är en och samma Gud och ser ingen anledning att försöka ändra på deras tro. Vi finns där för alla. Vi hjälper inte människor för att de är kristna, vi hjälper dem för att vi är kristna. ●

Många monument hyllar stora segrar, kungar eller reses till minne av krig. Men mitt i Karlstad finns istället en plats för att minnas freden och utebliven konflikt för 119 år sedan. Fredsmonumentet på Stora torget är ett omdiskuterat, och ibland kanske missförstått konstverk.

Text: Peter Östborg | Foto: Joakim Lagercrantz

Ett minnesmonument fyller en viktig funktion, det visar vad vi vill minnas. Ofta blir det krig eller kungar. Men i Karlstad har vi bestämt att på Stora torget ska vi minnas att det inte blev krig, att vi undvek väpnat våld, när unionen med Norge upplöstes.

Läskigt monument mitt i stan: ”Missförstått”

– **JAG TROR ATT FREDSMONUMENTET** är lite missförstått. Dels tror jag inte alla riktigt känner till bakgrunden, varför vi har en minnesplats för freden och unionsupplösningen på torget. Dels tror jag att vi är lite ovana vid uttrycksformen, säger Gabriella Menerwa Kaasinen, ordförande i Rådet för konstnärlig gestaltning i Karlstads kommun.

Hon berättar att många uppfattar kvinnan som aggressiv, arg och inte alls särskilt fredlig. Vissa tycker till och med att statyn är läskig. Och kanske är det en bild av fred som vi i Västeuropa inte är bekanta med.

Skulptören Ivar Johnsson, som skapat Fredsmonumentet, var klassicist och arbetade främst utifrån de antika idealen och myter där fredsgudinnor ofta porträtteras som väna och moderliga.

– Men Fredsmonumentets uttryck för snarare mina tankar till den

indiska mytologin och gudinnan Kali, som är förgöraren av ondska. Hon porträtteras alltid med ett avhugget huvud i handen och ett svärd. Kali är en väldig kraft, större än krig och ondska.

Fredsmonumentet restes år 1955 till minne av den fredliga unionsupplösningen 50 år tidigare. Då bröt sig Norge ur unionen med Sverige – men väpnad konflikt undveks genom förhandlingar som skedde i Frimurarelogen vid Stora torget i Karlstad.

– Ett minnesmonument handlar om vad vi gemensamt som samhälle och som stad vill minnas. Vad minns vi? Och hur minns vi? säger Gabriella.

Så nästa gång du väntar på bussen eller har bestämt träff på Stora torget, ta en extra titt på statyn. Passa på att minnas och fokusera tankarna på fred – en kraft större än ondskan. ●

UNDERVISNING GUDSTJÄNST MISSION DIAKONI

Kyrkoordningen heter det dokument som styr vad Svenska kyrkan ska göra. Där står det att församlingarna ska ägna sig åt fyra saker – gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Vad betyder det? Och hur märks det i vardagen? *Text: Peter Östborg*

Lära för livet – så kan du växa i kyrkan

– Svenska kyrkans undervisning ska ge nycklar till livet. Vad betyder det att vara människa i världen i dag? Men lärandet måste så klart utgå från berättelsen om Jesus. Det är kärnan i hur vi tolkar livet, säger Dan Fredriksson, domprost i Karlstad.

TANKEN ÄR ATT undervisning på olika sätt ska prägla allt som händer i församlingen. Från babyrytmik, via konfirmandernas funderingar i tonåren till samtal vid kyrkkaffet, bibelgrupper och gudstjänster.

– Det ska alltid finnas möjlighet att samtala i kyrkan, ställa frågor och möta människor. Vi utvecklas genom hela livet och det är viktigt att Svenska kyrkan erbjuder bredd för både barn och vuxna, säger Dan.

DET HANDLAR OM att både ge kunskap, om Bibelns berättelser och kristen tradition, och att genom erfarenheter och möten lära mer om de stora frågor som många människor bär på.

– Just bredden tycker jag är viktig. Vi ska alltid kunna utvecklas och lära nytt på många olika sätt. Vissa vill gå i gruppverksamhet men andra kanske bara vill gå in i en kyrka, ta in stämningen och nå vägar till sin andlighet så. Man måste få hitta sin väg. ●

Kyrkvårdar

Kyrkvårdar är frivilliga som är med och hjälper till inför och under gudstjänster, här i Norrstrandskyrkan. Det finns möjlighet att föra samtal och reflektera om gudstjänster, andlighet och gemenskap.

Kyrknytt frågor medlemmarna:

Vad är viktigast för dig?

– Gemenskapen, den är grunden tycker jag och gäller i alla kyrkliga sammanhang. Men det är viktigt att den är på riktigt, att den känns och inte bara blir ord. Det är så lätt att säga att alla är välkomna men det gäller att visa det i handling, att stå för det man säger och vara genuin.

Oskar Ekendahl Alwall, 37, Hagalund

– Att det finns olika sorters verksamhet i kyrkan, från babyrytmik till soppluncher och kvällskurser. Och att dörren är öppen för alla, att det inte kostar någonting. Kyrkan har en viktig roll och funktion i samhället. Sen att det finns familjerådgivning och samtalsstöd är också bra. Jag tycker om bredden – behoven ser så olika ut genom livet.

Carolin Wingefors, 46, Romstad

Kyrkråttor

I Domkyrkan i Karlstad finns kyrkråttor utspridda som på ett lekfullt och nyfikat sätt kan få både stora och små att upptäcka kyrkorummet.

Barnkörer

Kultur kan också vara undervisning. Genom musik, text och även kyrkorummet där musiken framförs får man ny kunskap och nya erfarenheter – precis som de här barnen i en av Hammarös barnkörer.

Sociala medier

På instagramkontot [@grava.forsamling](https://www.instagram.com/grava.forsamling) lyfts bland annat högtider för att ge bakgrund till vad det är vi firar och varför.

Vill du veta vad som händer i kyrkan nära dig? Google din församling eller läs in QR-koden så hittar du information.

